

ข้อบังคับ

คณะลูกเสือแห่งชาติ

ว่าด้วยการปกครอง

หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง

(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

ว่าด้วย

การปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง

(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ

ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง

(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒

เพื่อให้การฝึกอบรมเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่เด็กในวัยลูกเสือสำรองยิ่งขึ้น คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ (๗) แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.๒๕๐๗ จึงออกข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ.๒๕๐๕ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง ดังที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑๔๔ ถึง ๑๖๘ แห่งข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ข้อความที่แนบท้ายข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ลูกเสือสำรองที่ได้รับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรองตามข้อบังคับเดิมให้มีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายนั้นต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) ก่อ สวัสดิ์พานิชย์

(นายก่อ สวัสดิ์พานิชย์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

สารบัญ

หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง	๓
หมวด ๑-เครื่องหมายลูกเสือสำรอง	๕
หมวด ๒	
-เครื่องหมายชั้นของลูกเสือสำรอง	๖
-ดาวดวงที่ ๑	๖
-ดาวดวงที่ ๒	๗
-ดาวดวงที่ ๓	๘
หมวด ๓	
-เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (มี ๑๘ วิชา)	๑๒
หมวด ๔	
-เครื่องหมายลูกเสือสัมพันธ์	๒๔

หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง

พ.ศ. ๒๕๖๒

ความมุ่งหมายของการลูกเสือสำรอง คือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กในวัยลูกเสือสำรองทั้งในทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม โดยถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของแผนการฝึกอบรมที่ต่อเนื่องกันกับของเด็กในวัยต่างๆที่อยู่ในขบวนการลูกเสือ

แผนการฝึกอบรมลูกเสือสำรองมีระดับสูงขึ้นตามวัย และสมรรถภาพของเด็กแต่ละคนแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ดาวดวงที่ ๑ , ดาวดวงที่ ๒ และดาวดวงที่ ๓ กับให้เด็กมีโอกาสได้รับเครื่องหมายวิชาพิเศษดังที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนี้ด้วย อนึ่ง ผู้สมัครเป็นลูกเสือสำรอง จะต้องผ่านการทดสอบขั้นต้นเพื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือสำรอง เมื่อได้รับเครื่องหมายลูกเสือสำรองแล้ว จึงจะนับว่าเป็นลูกเสือสำรองโดยสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีเครื่องหมายลูกเสือสัมพันธ์สำหรับลูกเสือสำรองที่จะพ้นวัยลูกเสือสำรอง และพร้อมที่จะสมัครเข้าเป็นลูกเสือสามัญต่อไป

หมวด ๑

เครื่องหมายลูกเสือสำรอง

ลักษณะ ทำด้วยผ้าสีกรมท่า รูปไข่ ยาว ๔ ซม. กว้าง ๓.๕ ซม. มีรูปหน้าเสือและคำว่า “ลูกเสือ” สีเหลือง
ขลิบริมสีกรมท่า ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋า

หลักสูตรเตรียมลูกเสือสำรอง

๑. มีความรู้เกี่ยวกับนิยายเรื่องแมคลี และประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง
๒. รู้จักการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และระเบียบแถวเบื้องต้น
๓. รู้จักการทำความเคารพเป็นรายบุคคล การจับมือซ้าย และคติพจน์ของลูกเสือ
๔. รู้จักคำปณิธานและกฎของลูกเสือสำรอง

หมวด ๒

เครื่องหมายชั้นของลูกเสือสำรอง

ลูกเสือสำรองแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ดาวดวงที่ ๑, ดาวดวงที่ ๒ และดาวดวงที่ ๓ แต่ละชั้น มีกิจกรรม ๑๒ อย่าง ซึ่งลูกเสือสำรองจะต้องเรียนรู้และสามารถปฏิบัติได้

ดาวดวงที่ ๑

ลักษณะ เป็นเครื่องหมายรูปดาว ๖ แฉก สีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ ซม. ติดที่ข้างขวารูปหน้าเสื้อหมวด ๑ ดวง
หลักสูตร

๑. อนามัย

- (ก) รู้จักวิธีและเหตุผลในการรักษาฟัน มือ เท้า และเล็บ ให้สะอาด
- (ข) รู้จักวิธีหายใจอย่างถูกต้อง และรู้จักวิธีป้องกันโรคหวัดไม่ให้แพร่ออกไป
- (ค) แสดงวิธีปฏิบัติในเมื่อมีแผลถลอกเล็กน้อยและเข้าใจถึงความสำคัญในการที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ในเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น

๒. ความสามารถในเชิงทักษะ

- (ก) ขว้างและรับลูกบอลระหว่าง ๒ คน ซึ่งอยู่ห่างกันอย่างน้อย ๕ เมตร (๑๖ ฟุต) ให้ได้ ๘ ครั้ง ใน ๑๐ ครั้ง
- (ข) ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ให้ได้ ๒ อย่าง คือ ม้วนหน้า, กระโดดกบข้ามลูกเสือที่มีขนาดเดียวกันได้, ขึ้นต้นไม้ หรือไต่เชือกให้ได้สูงอย่างน้อย ๓ เมตร (๑๐ ฟุต)

๓. การสำรวจ

รู้จักที่ตั้งของสถานบริการที่สำคัญในท้องถิ่น ใกล้เคียง เช่น วัด, โรงเรียน, สถานีตำรวจ, สถานีอนามัย, โรงพยาบาล, สำนักงานแพทย์, สถานีดับเพลิง, โทรศัพท์, ที่ทำการไปรษณีย์และเวลาเก็บจดหมายจากตู้ไปรษณีย์, ที่จอดรถประจำทาง, สถานีรถไฟ, ที่จอดรถรับจ้างที่ใกล้ที่สุดและรู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ ตำรวจหรือหน่วยดับเพลิง

๔. การค้นหาธรรมชาติ

เลือกสัตว์, ต้นไม้, ปลา หรือนก อย่างใดอย่างหนึ่งที่ได้เคยเห็นและค้นหาเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ให้มากที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

๕. ความปลอดภัย

- (ก) เข้าใจสาเหตุต่างๆที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในบ้านและอันตรายที่เกิดจากไฟ
- (ข) รู้จักและปฏิบัติตามกฎจราจรทางบก สำหรับผู้เดินเท้า

๖. บริการ

- (ก) รู้จักเก็บรักษาเสื้อผ้าและรองเท้าของตนให้สะอาดเรียบร้อย
- (ข) รู้จักจัดและเก็บที่นอนให้เรียบร้อย
- (ค) รู้จักต้มน้ำร้อนและทำความสะอาดเครื่องใช้ต่างๆเมื่อใช้แล้ว

๗. ชงและประเทศต่างๆ

- (ก) สามารถร้องเพลงชาติ, เพลงสรรเสริญพระบารมี และรู้จักวิธีปฏิบัติในเมื่อมีการบรรเลงเพลงชาติ หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี
- (ข) รู้เรื่องราวเกี่ยวกับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันพอสมควร
- (ค) รู้ประวัติธงชาติไทยโดยสังเขป กับรู้ส่วนประกอบความหมายและวิธีชักธงชาติไทย
- (ง) รู้จักธงคณะลูกเสือโลก และธงชาติของประเทศอื่นอีก ๒ ประเทศ

๘. การฝีมือ

ทำหุ่นจำลองหรือสิ่งของอย่างง่ายๆจากเศษวัสดุ

๙. กิจกรรมกลางแจ้ง

เดินสะกดรอยตามเครื่องหมายที่กำหนดไว้

๑๐. การบันเทิง

แสดงเงียบตามลำพัง หรือกับเพื่อนลูกเสือสำรองอีกคนหนึ่ง

๑๑. การผูกเงื่อน

- (ก) ผูกเงื่อนพิรอด, เงื่อนขัดสมาธิ และรู้จักวิธีใช้เงื่อนดังกล่าว
- (ข) รู้จักวิธีเก็บเชือกอย่างง่ายๆ

๑๒. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

ปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรองอย่างดีที่สุด

ดาวดวงที่ ๒

ลักษณะ เป็นเครื่องหมายรูปดาว ๖ แฉก สีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ ซม. ติดที่ข้างซ้ายรูปหน้าเสื้อหมวก
หลักสูตร

๑. อนามัย

- (ก) รู้จักความสำคัญของการนอนหลับสนิทในตอนกลางคืน
- (ข) แสดงวิธีปฏิบัติในกรณีที่มีเลือดกำเดาออก
- (ค) รู้จักความสำคัญของการขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ในเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น

๒. ความสามารถในเชิงทักษะ

(ก) ว่ายน้ำได้ไกล ๑๐ เมตร หรือ

(ข) ภายในระยะเวลาอย่างน้อย ๓ เดือน โดยการฝึกอย่างสม่ำเสมอ สามารถปฏิบัติกิจกรรม

ต่อไปนี้ให้ดีขึ้น ๓ อย่าง คือ

๑. กระโดดเชือกเท้าชิดกันโดยแกว่งเชือกด้วยตนเองไปข้างหน้า ๑๕ ครั้ง ไปข้างหลัง ๑๕ ครั้ง

๒. เดินทรงตัวบนไม้ หรือกำแพงอิฐมีความกว้างไม่เกิน ๑๓ ซม. (๕ นิ้ว) สูงประมาณ ๓๐ ซม. (๑ ฟุต) เป็นระยะทางอย่างน้อย ๔.๕ เมตร (๑๕ ฟุต)

๓. หายมือทั้งสองจับราวไม้สูงอย่างน้อยเท่ากับบันไดของคุณ แล้วม้วนตัวไปข้างหน้าข้ามราวไม้นั้น

๔. เลี้ยงลูกบอลด้วยเท้าอย่างรวดเร็ว อ้อมเครื่องกีดขวางอย่างน้อย ๖ อย่างในระยะทางไม่เกิน ๑๘ เมตร (๒๐ หลา)

๓. การสำรวจ

ไปเยือนสถานที่ในท้องถิ่นที่น่าสนใจแห่งหนึ่งแล้วกลับมารายงานว่าได้พบเห็นอะไรบ้าง

๔. การค้นหารัชมชาติ

(ก) เพาะถั่วงอก หรือเมล็ดพันธุ์พืชอย่างอื่นที่งอกง่าย

(ข) รู้จักชนิดของอาหารที่พึงให้แก่สัตว์เลี้ยง

๕. ความปลอดภัย

รู้จักหลักแห่งความปลอดภัยทางน้ำ

๖. บริการ

(ก) สามารถจดจำ และส่งข่าวซึ่งประกอบด้วยวันที่ ตัวเลข และชื่อต่างๆ

(ข) สามารถใช้โทรศัพท์สาธารณะ และสมุดโทรศัพท์อย่างถูกต้อง

(ค) ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น รู้จักวิธีติดต่อส่งข่าวให้ผู้ใหญ่หรือเจ้าหน้าที่ทราบ

๗. ธงและประเทศต่างๆ

(ก) รู้จักวิธีชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา เชิญธงชาติลงและเก็บรักษาธงชาติให้เรียบร้อยอยู่ในสถานที่อันเหมาะสม

(ข) สามารถเขียนภาพธงคณะลูกเสือโลก

(ค) รู้จักที่ตั้งและสามารถเขียนภาพธงชาติของประเทศอื่นๆรวม ๔ ประเทศ

๘. การฝีมือ

ทำสิ่งต่อไปนี้อย่างน้อย ๒ อย่าง

- (ก) วาด
- (ข) พับกระดาษหรือผ้าเป็นรูปต่างๆ เช่น หมวก, ดอกบัว, กระตัง, นก ฯลฯ
- (ค) ไม้สูงสำหรับเดิน
- (ง) นาฬิกาแดด
- (จ) เข็มทิศจำลอง

๙. กิจกรรมกลางแจ้ง

- (ก) ก่อไฟ และปรุงอาหารอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้ไฟนั้น
- (ข) รู้จักวิธีดับไฟ และทำสถานที่ที่ก่อไฟให้สะอาดเรียบร้อยเมื่อเสร็จงานแล้ว

๑๐. การบันเทิง

กระทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย ๒ อย่าง ตามลำพังหรือกับเพื่อนลูกเสือสำรองอีกคนหนึ่ง

- (ก) แสดงกล
- (ข) เล่นนิทานหรือท่องกลอนหรือแสดงท่าทางขบขัน
- (ค) ร้องเพลง
- (ง) เล่นดนตรี
- (จ) แสดงการม้วนตัวท่าต่างๆ

๑๑. การผูกเงื่อน

- (ก) ผูกเงื่อนบ่วงสายธนู, เงื่อนผูกกระหวัดไม้ และรู้จักวิธีใช้เงื่อนดังกล่าว
- (ข) ทบทวนการผูกเงื่อนพิรอด และเงื่อนขัดสมาธิ ที่ได้เคยเรียนมาแล้วตามหลักสูตรดาวดวงที่ ๑

๑๒. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

แสดงว่าได้พยายามปฏิบัติตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือสำรอง

ดาวดวงที่ ๑

ลักษณะ เป็นเครื่องหมายรูปดาว ๖ แฉก สีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ ซม. ติดที่หน้าหมวกใต้รูปหน้าเสือ ระหว่างกลางดาวดวงที่ ๑ และดาวดวงที่ ๒

หลักสูตร

๑. อนามัย

- (ก) รู้จักความสำคัญของการขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ในเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น
- (ข) จัดทำถุงหรือที่เก็บอุปกรณ์ปัจจุบันพยาบาลสำหรับตนเอง และเพื่อนำติดตัวไปเมื่อมีการเดินทางออกไปนอกสถานที่
- (ค) รู้จักวิธีปฏิบัติเมื่อถูกแมลงกัดหรือต่อย

(ง) รู้จักวิธีปฏิบัติอย่างง่ายๆ ในเมื่อถูกไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก

๒. ความสามารถในเชิงทักษะ

(ก) ว่ายน้ำได้ไกล ๒๕ เมตร หรือ

(ข) ภายในระยะเวลาอย่างน้อย ๓ เดือน โดยการฝึกอย่างสม่ำเสมอ สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ให้ดีขึ้น ๓ อย่าง คือ

๑. วิ่ง ๕๐ เมตร

๒. วิ่งหรือขึ้นกระโดดไกล

๓. ขว้างลูกบอลไกลพอสมควร

๔. กระโดดข้ามรั้วหรือเครื่องกีดขวาง สูงไม่เกินบันเอวของตน

๓. การสำรวจ

(ก) เข้าใจวิธีดูนาฬิกา และสามารถนับเวลา ๒๔ ชั่วโมง

(ข) วางแผนร่วมกับผู้กำกับเกี่ยวกับการเดินทาง และค่าใช้จ่ายสำหรับกอง หรือหมู่ลูกเสือสำรอง ในการออกไปนอกสถานที่พร้อมผู้กำกับ

๔. การค้นหาธรรมชาติ

แสดงความสนใจและเข้าใจเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับธรรมชาติในบางประการ โดยจัดทำสมุดภาพหรือสะสมสิ่งของต่างๆ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศชายทะเล แมลง ท้องฟ้าในตอนกลางคืน สิ่งที่มีชีวิตในสระน้ำ ฯลฯ

๕. ความปลอดภัย

(ก) รู้จักกฎจราจร

(ข) โดยการทำเป็นตัวอย่าง นำลูกเสือสำรองที่อายุน้อยกว่า ให้รู้จักความปลอดภัยในการใช้ถนน

(ค) อธิบายถึงสิ่งที่ควรทำเมื่อถึงบ้านไว้โดยไม่มีคนอยู่

๖. บริการ

ด้วยความช่วยเหลือของผู้กำกับ วางแผนและดำเนินการให้บริการแก่ผู้อื่น โดยตนเองหรือร่วมกับเพื่อนลูกเสือสำรองอื่น

๗. ธงและประเทศต่างๆ

(ก) รู้จักธงลูกเสือประเภทต่างๆ ธงลูกเสือประจำจังหวัด และธงคณะลูกเสือแห่งชาติ

(ข) รู้จักที่ตั้ง และสามารถเขียนภาพธงชาติของประเทศอื่นๆรวม ๘ ประเทศ

๘. การฝีมือ

(ก) ประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุที่เป็นไม้ โลหะหรือวัสดุอย่างอื่น โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม

(ข) รู้จักวิธีใช้ และรักษาเครื่องมือต่อไปนี้คือ มีดพับ, กรรไกร, ค้อน, เลื่อย และไขควง

๙. กิจกรรมกลางแจ้ง

(ก) รู้จักทิศทั้ง ๘ และวิธีอ่านเข็มทิศ

(ข) สามารถหาเส้นทางในระยะประมาณ ๔๐๐ เมตร โดยใช้เข็มทิศ

๑๐. การบันเทิง

เลือกกระทำกิจกรรมต่อไปนี้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง

(ก) จัดและเข้าร่วมในการแสดงละครกับเพื่อนลูกเสือสำรองอื่น

(ข) จัดให้มีการร้องเพลงหรือฟ้อนรำโดยมีดนตรีประกอบ

(ค) ทำหุ่นและเชิดหุ่นเรื่องสั้นๆกับเพื่อนลูกเสือสำรองอื่น

๑๑. การผูกเงื่อน

(ก) ผูกเงื่อนบ่วงสายธนู และสาธิตวิธีใช้

๑. ผูกรอบตัวเอง

๒. ผูกรอบตัวคนอื่น

๓. ผูกเป็นห่วงเพื่อโยนให้คนอื่น

(ข) ผูกเงื่อนกระหวัดไม้ ๒ ชั้น

(ค) ขดเชือกยาวหรือสายยางเส้นหนึ่งให้เรียบร้อย

(ง) ทบทวนการผูกเงื่อนต่างๆที่ได้เคยเรียนมาแล้วตามหลักสูตรดาวดวงที่ ๑ และที่ ๒

๑๒. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

ทบทวนคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง กับเข้าใจความหมายของคำปฏิญาณและกฎแจ่มแจ้งกว่าแต่ก่อน และแสดงว่าได้ใช้ความพยายามอย่างแท้จริงในการปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรองตลอดเวลา

หมวด ๓

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง มุ่งหมายที่จะให้การฝึกอบรมที่สูงขึ้นในกิจกรรมทั้ง ๑๒ เรื่อง ดังที่กำหนดไว้ในหลักสูตรลูกเสือสำรองสำหรับดาวดวงที่ ๑-๓ กับทั้งเพื่อให้ลูกเสือสำรองมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษในกิจกรรมต่างๆที่มีได้กำหนดไว้สำหรับดาวดวงที่ ๑-๓

เครื่องหมายวิชาพิเศษส่วนใหญ่ซึ่งมีภาพอันเป็นสัญลักษณ์ แสดงถึงทักษะของแต่ละวิชาประกอบด้วยพื้นสีแดง โดยเฉพาะเครื่องหมายวิชาพิเศษ ประเภทนักกรีฑา และนักว่ายน้ำ มีข้อกำหนดต่างๆแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น พื้นสีต่างกันดังที่ได้บรรยายไว้ได้หัวข้อเรื่องเครื่องหมายวิชาพิเศษของทั้ง ๒ ประเภทนั้นแล้ว

เครื่องหมายวิชาพิเศษประเภทนักจักรยานสองล้อ และนักว่ายน้ำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของลูกเสือสำรองนั้น ลูกเสือสำรองอาจสมัครเข้าทดสอบเมื่อใดก็ได้ ภายหลังจากที่ได้เข้าประจำกองเป็นลูกเสือสำรองโดยสมบูรณ์แล้ว นอกจากนั้นในระหว่างที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรสำหรับดาวดวงที่ ๑-๓ แต่ละชั้น ลูกเสือสำรองอาจเลือกเรียนวิชาพิเศษใดๆก็ได้ ชั้นละ ๒ วิชา ส่วนลูกเสือสำรองที่ได้ดาวดวงที่ ๓ อาจเลือกเรียนวิชาพิเศษได้ทุกวิชา

๑. จิตรกร

เลือกทำเรื่องต่อไปนี้ ๓ เรื่อง

๑. เขียนภาพตามความนึกคิดของตน ต่อหน้ากรรมการ ด้วยดินสอดู่กัน หรือปากกา แสดงถึงเหตุการณ์ บุคคล หรือสถานที่ ตามเรื่องง่ายๆที่กรรมการเล่าให้ฟัง ขนาดของภาพต้องไม่เล็กกว่า ๑๘x๑๓ ซม. (๗x๕ นิ้ว)

๒. ออกแบบและทำบัตรรอยพร ๑ บัตร

๓. ทำหุ่นจำลองด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน หรือวัสดุอย่างอื่นขนาดไม่เล็กกว่า ๑๐ ซม. (๔ นิ้ว) สีเหลี่ยมจัตุรัส

๔. ทำสิ่งของประเภทสวยงามด้วยหวาย ไม้ไผ่ หนัง ไม้ ลวด ผ้าฝ้าย ผ้าไหม หรือวัสดุที่เหมาะสมอย่างอื่น โดยได้รับความเห็นชอบล่วงหน้าจากกรรมการแล้ว

๕. แกะแบบพิมพ์ (เช่น ไขมันเทศ หรือวัสดุอย่างอื่น) แล้วพิมพ์ลงบนกระดาษหรือผ้า

๖. ทำเครื่องเล่นที่ใช้ประโยชน์ได้ขนาดโตพอสมควร

๒. นักกรีฑา

เครื่องหมายนี้มี ๓ ชั้น

เมื่อทำได้ถึงมาตรฐานดังที่กำหนดไว้สำหรับชั้นใดชั้นหนึ่ง จะได้รับเครื่องหมายวิชาพิเศษดังนี้

ขั้นต้น - พื้นสีแดง

ขั้นกลาง- พื้นสีเหลือง

ขั้นสูง - พื้นสีเขียว

การประดับเครื่องหมายนี้ ให้ประดับได้เพียงอย่างเดียว

ทุกคนต้องกระทำทั้ง ๔ ประเภท ผู้ที่ได้คะแนนรวม ๒๔-๒๕ คะแนน ถือว่าได้ขั้นต้น ได้คะแนนรวม ๓๐-๓๓ คะแนน ถือว่าได้ขั้นกลาง ได้คะแนนรวม ๓๔-๔๐ คะแนน ถือว่าได้ขั้นสูง

๑. <u>วิ่ง ๕๐ เมตร</u>	<u>๕ คะแนน</u>	<u>๗ คะแนน</u>	<u>๑๐ คะแนน</u>
	๑๑ วินาที	๑๐ วินาที	๙ วินาที
๒. <u>ขว้างลูกเทนนิส</u>	<u>๕ คะแนน</u>	<u>๗ คะแนน</u>	<u>๑๐ คะแนน</u>
	๑๘ เมตร	๒๔ เมตร	๓๐ เมตร
๓. <u>กระโดดสูง</u>	<u>๕ คะแนน</u>	<u>๗ คะแนน</u>	<u>๑๐ คะแนน</u>
	๐.๗๖ เมตร	๐.๘๖ เมตร	๐.๙๖ เมตร
๔. <u>กระโดดไกล</u>	<u>๕ คะแนน</u>	<u>๗ คะแนน</u>	<u>๑๐ คะแนน</u>
	๒ เมตร	๒.๕ เมตร	๓ เมตร

๓. นักอ่านหนังสือ

๑. ทำบัญชีหนังสือที่ได้อ่านมาแล้วในรอบปีระบุชื่อผู้แต่ง และสามารถเล่าเรื่องจากหนังสือ ๓ เล่มให้กรรมการฟัง หนังสือ ๓ เล่มนี้ให้ลูกเสือเลือกเองอย่างน้อยเล่มหนึ่งจะต้องเป็นนิทานและอีกเล่มหนึ่งเป็นสารคดี

หนังสือทั้ง ๓ เล่มดังกล่าว ต้องมีมาตรฐานดีพอสมควร โดยคำนึงถึงวัยและพัฒนาการของลูกเสือ

๒. แสดงให้เห็นว่าเข้าใจวิธีรักษาหนังสือให้อยู่ในสภาพอันดี

๓. แสดงให้เห็นว่าสามารถใช้พจนานุกรมและสมุดแผนที่

๔. อธิบายให้กรรมการทราบถึงวิธีจัดหนังสือในห้องสมุด และวิธีที่จะหาหนังสือเล่มหนึ่งตามที่กำหนดให้จากห้องสมุด

๔. นักจักรยานสองล้อ

๑. เป็นเจ้าของ หรือมีจักรยานสองล้อคันหนึ่งขนาดพอเหมาะสมสำหรับใช้เป็นประจำ
๒. สามารถขึ้นลงรถจักรยาน ได้อย่างเรียบร้อย
๓. สามารถทำความสะอาด หยอดน้ำมันเครื่องและสูบลมยางรถจักรยาน
๔. เข้าใจความจำเป็นในการรักษารถจักรยาน ให้อยู่ในสภาพอันดี สำหรับการขับขี่ไปตามถนน
๕. เข้าใจความจำเป็นในการใส่กุญแจรถจักรยานเมื่อปล่อยทิ้งไว้โดยไม่มีผู้ดูแล
๖. เข้าใจวิธีปะยางที่มีรูรั่ว และสามารถช่วยผู้อื่นได้
๗. ภายใต้อาการควบคุม จักรยาน ไปตามระยะทางที่กำหนด และแสดงว่ามีความรู้ในการใช้สัญญาณต่างๆกับปฏิบัติตามกฎจราจร ได้อย่างถูกต้อง (ระยะทางที่กำหนดนั้น ถ้าสามารถทำได้ควรประกอบด้วยทางสี่แยก ทางคนเดินเท้า ข้ามถนน การเลี้ยวขวา และการเลี้ยวกลับหลัง)

๕. นักแสดงการบันเทิง

ให้เลือกปฏิบัติหมวดใดหนึ่งอย่าง ต่อไปนี้

หมวด ก.

๑. แต่งบทละครพูดเรื่องหนึ่ง และจัดให้มีการแสดงเรื่องนั้น
๒. ทำหน้าที่ผู้กำกับเวที สำหรับการแสดงการบันเทิงของกองลูกเสือสำรอง

หมวด ข.

๑. จัดให้เด็กกลุ่มหนึ่งร้องเพลง ๑ เพลง
๒. แสดงนำเด็กกลุ่มหนึ่งให้ร้องหรือฟ้อนรำพื้นเมือง
๓. ประดิษฐ์เครื่องดนตรีหรือเครื่องให้จังหวะอย่างง่ายๆ แล้วใช้เครื่องนั้นประกอบการร้องเพลง ๑ เพลง

หมวด ค.

๑. ร้องเพลงพื้นเมือง ๒ เพลง
๒. แสดงกล ๓ อย่าง
๓. เล่าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ใช้เวลาอย่างน้อย ๕ นาที
๔. เล่นดนตรีอย่างง่ายๆ ๑ เพลง
๕. แสดงการม้วนตัวท่าต่างๆ

หมายเหตุ การแสดงการบันทึกอื่นๆที่มีมาตรฐานพอตัดเทียบกัน ถ้ากรรมการยอมรับก่อนเริ่มแสดง
ก็นับว่าใช้ได้

๖. นักสำรวจ

๑. อธิบายให้กรรมการทราบถึงการเตรียมงานที่จำเป็นสำหรับการ
เดินทางไปสำรวจในชนบทเป็นเวลา ๑ วัน เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เสื้อผ้า
ที่เหมาะสม รองเท้า เครื่องใช้ในการปฐมพยาบาลและอาหาร

๒. เข้าร่วมในการเดินทางไปสำรวจของกองลูกเสือสำรอง ๒ ครั้ง ซึ่ง
ครั้งหนึ่งต้องเป็นการเดินทางไปสำรวจนอกสถานที่โดยตลอด

๓. สร้างที่พักอย่างง่ายๆ ๑ หลัง โดยใช้วัสดุธรรมชาติ

๔. ก่อไฟกลางแจ้งและใช้กาหรือหม้อต้มน้ำร้อน

๕. หาทงไปยังสถานที่แห่งหนึ่งในเมืองหรือชนบทไกล ๑ กม. โดย
ปฏิบัติตามคำชี้แจงที่กรรมการกำหนดให้ (ด้วยการบอกทิศทางตามเข็มทิศ
เครื่องหมายบนพื้นดินหรือข้างทาง วัตถุอันเป็นที่หมาย หรือสิ่งต่างๆเหล่านี้
รวมกัน)

๗. นักปฐมพยาบาล

๑. รู้จักขอบเขตของการปฐมพยาบาล และความจำเป็นที่จะต้อง
ขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่

๒. รู้จักวิธีห้ามโลหิต โดยใช้นิ้วมือกดลงบนบาดแผล

๓. รู้จักความสำคัญของการรักษาความสะอาด และสาธิตวิธีแต่งแผลที่
ถูกของมีคมบาดเล็กน้อย และแผลฉีก โดยใช้ผ้ากอซและผ้าพันแผลชนิดม้วน
รู้จักใช้และเอาผ้ายาปิดแผลออก

๔. สาธิตวิธีใช้ผ้าสามเหลี่ยมสำหรับคล้องแขน และพันแผลที่หัวเข่า

๕. สาธิตวิธีทำให้คนไข้รู้สึกสบาย

๖. รู้จักสาเหตุธรรมดาที่ทำให้เกิดไฟลวก น้ำร้อนลวก และวิธีป้องกัน
รู้จักวิธีดับไฟที่ไหม้ผ้า ตลอดจนวิธีรักษาบาดแผลที่เกิดจากไฟลวกและน้ำร้อน
ลวกอย่างง่าย

๘. นักสารพัดช่าง

๑. รู้จักวิธีปฏิบัติเมื่อท่อน้ำประปาแตก หรือท่อแก๊สรั่ว กับรู้จักวิธีปฏิบัติ
เมื่อต้องมีการตัดกระแสไฟฟ้า และรู้จักวิธีปิดสวิตช์รวมสายไฟในบ้าน

๒. รู้จักวิธีปฏิบัติเมื่อเกิดไฟไหม้
๓. ประดิษฐ์สิ่งของที่มีประโยชน์สำหรับใช้ในกุหาลูกเสือสำรอง หรือที่บ้าน
๔. สาธิตการใช้และวิธีรักษาเครื่องมือต่อไปนี้เป็น ค้อน เลื่อย ไขควง ประแจปากตาย คีมปากคีบ
๕. ทำกรงเลี้ยงนก หรือทำที่ให้อาหารนก แล้ววางไว้ในที่อันเหมาะสม
๖. สาธิตวิธีเตรียมและทาสีผนัง กับทำความสะอาดแปรงทาสีที่ใช้แล้ว

๕. งานอดิเรก

แสดงความสนใจต่อเนื่อกัน ในงานอดิเรกอย่างหนึ่ง เป็นระยะเวลาอย่างน้อย๓ เดือน สามารถสาธิตและสนทนากับกรรมการในเรื่องงานอดิเรกนั้นด้วย

หมายเหตุ งานอดิเรกที่เหมาะสม อาจเป็นเรื่องการสะสม เล่นหมากรุก ร้องเพลง เล่นดนตรี ฯลฯ

๑๐. การช่วยเหลืองานบ้าน

๑. ต้มข้าวต้ม หุงข้าวหรือนึ่งข้าว ต้มหรือทอดไข่ ทำกับข้าวอย่างอื่น อย่างน้อย๑ อย่าง
๒. จัดที่รับประทานอาหารและเลี้ยงอาหารอย่างน้อย ๓ คน (อาจทำพร้อมกับข้อ ๑ ข้างต้น)
๓. ทำความสะอาดถ้วยชามภายหลังการรับประทานอาหาร และแสดงวิธีจัดการกับภาชนะหุงต้ม มีด ถ้วยแก้ว ฯลฯ
๔. ซักและรีดผ้าผูกคอลูกเสือของตน
๕. ตัดกระดุมหรือเครื่องหมายลูกเสือกับเสื้อเครื่องแบบ
๖. จัดปูและเก็บที่นอน
๗. ทำความสะอาดหน้าต่างและเครื่องใช้ที่เป็นโลหะ
๘. ทำความสะอาดและจัดห้องให้เรียบร้อย

๑๑. นักอ่านแผนที่

๑. รู้จักเครื่องหมายสำคัญต่างๆที่ใช้ในการทำแผนที่ท้องถิ่น สามารถชี้แผนที่ว่าบ้านของตนและที่ตั้งกองลูกเสืออยู่ที่ไหน อธิบายถึงความสำคัญของสถานที่ต่างๆในท้องถิ่นที่ปรากฏในแผนที่

๒. ทำหุ่นจำลองตามมาตราส่วนเนินเขาสูง ๘๕ เมตร (๒๕๐ ฟุต) โดยแสดง ความสูงต่ำของแผ่นดินเป็นชั้นๆ ชั้นละ ๑๗ เมตร (๕๐ ฟุต)

๓. เข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างในข้อ ๑ และข้อ ๒ สามารถอธิบายให้กรรมการเข้าใจว่า เห็นอะไรบ้างตามถนนระยะทาง ๕ กม. (๓ ไมล์) โดยดูจากแผนที่สังเขป

๔. รู้จักวางแผนที่ให้ถูกทิศและรู้วิธีใช้เข็มทิศ

๕. อ่านแผนที่ประเทศไทย รู้จักที่ตั้งของจังหวัดต่างๆตลอดจนชื่อของแม่น้ำ และภูเขาที่สำคัญ

๑๒. นักธรรมชาติศึกษา

เลือกทำเพียง ๒ ข้อต่อไปนี้

๑. (ก) ศึกษา และทำสมุดบันทึกเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๑ เดือน เกี่ยวกับสิ่งต่างๆต่อไปนี้ ๓ อย่าง

ต้นไม้และไม้พุ่ม	สิ่งที่เป็นประโยชน์และศัตรูของสวน
ดอกไม้ป่า	ดินเฟินหรือหญ้า หรือพืชอย่างอื่น
ชีวิตนก	ชีวิตตามชายทะเล ในสระหรือแม่น้ำ
ผีเสื้อ หรือแมลง	หินหรือซากสัตว์และต้นไม้ที่เหลืออยู่ในหิน
สัตว์ป่า (พื้นเมือง)	

หรือ (ข) เข้าร่วมในการเดินทางไปสำรวจ เกี่ยวกับการศึกษาธรรมชาติ ๒ ครั้ง และมีสมุดบันทึกเกี่ยวกับการสำรวจแต่ละครั้งด้วย

๒. (ก) มีสมุดบันทึกเกี่ยวกับสัตว์ในสวนสัตว์ ๖ ชนิด ที่ไม่ใช่สัตว์พื้นเมือง รู้จักถิ่นกำเนิดและรายละเอียดเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์เหล่านั้นที่จำเป็นต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ

หรือ (ข) ไปเยือนสวนสัตว์ หรือได้เห็นภาพยนตร์เกี่ยวกับสัตว์ป่าแล้วเล่าให้กรรมการฟังโดยตลอด

๓. มีสัตว์เลี้ยง ๑ ตัว และดูแลมันเป็นเวลาอย่างน้อย ๓ เดือน มีสมุดบันทึกเกี่ยวกับการให้อาหารและวิธีดูแลสัตว์เลี้ยง รู้จักโรคธรรมดาที่เกิดแก่สัตว์เลี้ยงนั้น ตลอดจนวิธีดูแลเป็นพิเศษก่อนและภายหลังที่สัตว์นั้นเกิด

๔. ดูแลรักษาส่วนหนึ่งของสวนเป็นเวลาอย่างน้อย ๑ เดือน รู้จักเครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้ ตลอดจนวิธีใช้และการดูแลรักษาเครื่องมือเหล่านั้นทำการเพาะปลูกพืชบางอย่างในสวนให้เหมาะแก่ฤดูกาล

๑๓. นักถ่ายภาพ

๑. ถ่ายภาพ ๑๒ ภาพ หรือถ่ายภาพยนตร์มีความยาว ๒^๐/_๒ นาที บันทึกเหตุการณ์หรือการออกนอกสถานที่ ภาพเหล่านี้ควรเป็นภาพแสดงเรื่องต่างๆ (เช่น ภูมิประเทศ บุคคลและพฤติกรรม) และอาจเป็นภาพสีหรือภาพขาวดำส่วนการล้างฟิล์มและอัดภาพนั้นจะจัดทำที่บ้านหรือจ้างผู้อื่นก็ได้ ภาพทั้ง ๑๒ ภาพ หรือภาพยนตร์นั้นไม่จำเป็นต้องถ่ายในโอกาสเดียวกัน

๒. รู้จักส่วนประกอบที่สำคัญของกล้องถ่ายรูป (คือ ความเร็วของเครื่องเปิดปิดหน้ากล้องถ่ายรูป การเลื่อนเลนส์ และหน้ากล้องให้รูปชัด) และฟิล์มถ่ายรูป อธิบายถึงวิธีใช้กล้องถ่ายรูปหรือกล้องถ่ายภาพยนตร์ เพื่อให้ได้ผลดีทางเทคนิค

๓. ทำกรอบภาพหรือฉายภาพเลื่อน เพื่อบรรยายถึงเหตุการณ์หรือการออกนอกสถานที่ดังกล่าวในข้อ ๑ ให้ลูกเสือสำรองอื่นฟัง

๑๔. นักว่ายน้ำ

เครื่องหมายนี้มี ๓ ชั้น

เมื่อผ่านการทดสอบขั้นต้น จะได้รับเครื่องหมายพื้นสีแดง

เมื่อผ่านการทดสอบขั้นต้นและขั้นกลาง จะได้รับเครื่องหมายพื้นสีเหลือง

เมื่อผ่านการทดสอบขั้นต้น ขั้นกลางและขั้นสูง จะได้รับเครื่องหมายพื้นสีเขียว

การประดับเครื่องหมายนี้ให้ประดับได้เพียงอย่างเดียว

ขั้นต้น ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. กระโดดหรือพุ่งตัวจากขอบสระ

๒. การบริหารร่างกายเพื่อช่วยการหายใจ

๓. ว่ายน้ำระยะทาง ๒๕ เมตร

ขั้นกลาง ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ว่ายน้ำระยะทาง ๒๕ เมตร โดยมีเสื้อชูชีพและกางเกงขาสั้นตลอดทาง ไม่หยุดเลยและใช้วิธีว่ายน้ำแบบเดียวไปโดยตลอด กับลอยคอกในน้ำเป็นเวลา ๑ นาที

๒. พุ่งตัวจากที่สูงประมาณ ๑.๒๕ เมตร (๔ ฟุต) โดยมีเสื้อชูชีพและกางเกงขาสั้น แล้วถอดเครื่องแต่งกายในน้ำโดยร่างกายไม่จมน้ำหรือขอบสระ

๓. เริ่มการแข่งขันว่ายน้ำระยะทาง ๒๕ เมตร โดยพุ่งตัวลงแล้วว่ายน้ำแบบ

ฟรีสไตล์ กระเชียง กบหรือผีเสื้อ

ขั้นสูง ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. แต่งกายด้วยกางเกงขาสั้น เสื้อเชิ้ต หรือกางเกงนอน

(ก) กระโดดจากที่สูงไม่น้อยกว่า ๒ เมตร (๖ ฟุต)

(ข) ลอยคออยู่ในน้ำ ตัวตั้งตรงเป็นเวลา ๓ นาที

(ค) ถอดเครื่องแต่งกายในน้ำ

๒. ว่ายน้ำระยะทาง ๔๐๐ เมตร ในระหว่างทางให้ดำน้ำครั้งหนึ่ง และให้ว่ายน้ำได้พื้นน้ำระยะทางอย่างน้อย ๕ เมตร

๓. ขึ้นจากน้ำโดยไม่มีการช่วยเหลือใดๆ เช่น ขึ้นบันได ฯลฯ

๑๕. ผู้ช่วยคนตกน้ำ

๑. ได้รับเครื่องหมายนักว่ายน้ำ (ขั้นสูง)

๒. ว่ายน้ำแบบนอนหงายระยะทาง ๔๐ เมตร โดยมีเสื้อเชิ้ตและกางเกงขาสั้น

๓. สาธิตในน้ำถึงวิธีช่วยคนตกน้ำ ๑ วิธี และวิธีแก้ไขตนเองให้พ้นอันตรายจากการเข้าช่วย ๑ วิธี โดยผู้ตกน้ำมีขนาดเดียวกับผู้เข้าช่วย

๔. รู้จักทฤษฎีและสามารถสาธิตวิธีช่วยคนตกน้ำให้หายใจ

๑๖. นักวิทยาศาสตร์

๑. สาธิตการทดลองอย่างง่าย ๆ ๒ อย่างตามแต่จะเลือก อธิบายให้กรรมการเข้าใจว่าได้ทำอะไร และพิสูจน์อะไร (การทดลองจะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ที่สนใจและควรมีพื้นฐานอยู่ที่การค้นพบของตนเอง)

๒. เลือกทำการทดลองต่อไปนี้ ๒ อย่าง ให้เป็นผลสำเร็จ

(ก) ทำหุ่นจำลอง (บ้าน เวทีละคร กระโจมนไฟ ฯลฯ) เดินสายไฟฟ้าและโคมไฟโดยมีแบตเตอรี่และสวิตช์ด้วย

(ข) ทำเครื่องร้อนจากกระดาษแข็ง ทดสอบดูว่า ทำอย่างไรจึงจะได้ผลดีที่สุด คืออยู่ในอากาศได้นานที่สุด บินไปได้ไกลที่สุด ควบคุมให้หมุนและทำเป็นวงได้ง่ายที่สุด อภิปรายผลงานกับกรรมการ

(ค) แสดงว่า แสงสีขาวเกิดขึ้นจากสีหลายสี

(ง) ทำกล้องเพริสโคป (Periscope) คือกล้องหักงอสายตาให้โค้ง เป็นมุมฉาก หรือกล้องจุลทรรศน์ (Microscope) เถ่าให้กรรมการทราบถึงการปฏิบัติงานของกล้องเช่นว่านี้

(จ) ทำเครื่องมือที่ต้องการ และบันทึกสถิติไว้ในเวลาเดียวกัน
แต่ละวัน เป็นเวลา ๑ สัปดาห์ เกี่ยวกับทิศทางและความเร็วของลม
ทัศนวิสัยของอากาศ ปริมาณน้ำฝน ความชื้น เมฆ และอุณหภูมิ
อภิปรายสิ่งที่ได้ค้นพบ

(ฉ) ค้นหาว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น เมื่อพืชขาดแสงสว่างและน้ำ
อภิปรายกับกรรมการถึงสิ่งที่ได้ค้นพบ

(ช) ทำน้ำยาเคมีอย่างขึ้นอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดเป็นผลึก

(ซ) ทำการทดลองซึ่งพิสูจน์ว่าโลหะขยายตัวเมื่อถูกความร้อน

(ญ) ทำน้ำหมึกที่เขียนแล้วมองไม่เห็น แสดงให้เห็นประโยชน์
และอธิบายถึงการปฏิบัติงานของน้ำหมึกชนิดนี้

(ฎ) แสดงว่าเสียงเดินทางได้

๑๗. นักกีฬา

๑. มีความรู้อย่างกว้างขวาง เกี่ยวกับกีฬา ๒ ชนิด เช่น ฟุตบอล
บาสเกตบอล ยูโด ตะกร้อ แบดมินตัน เทนนิส ปิงปอง เป็นต้น

๒. แสดงสมรรถภาพพอสมควรในการเล่นกีฬา และเล่นกีฬาประเภท
หนึ่งประเภทใดอย่างสม่ำเสมอ

๓. แสดงว่ารู้จักวิธีดูแลรักษาอุปกรณ์ และเครื่องแต่งกายที่จำเป็น
สำหรับการเล่นกีฬาที่เลือกตามข้อ ๒ เช่น สวมถุงมือฟุตบอลและดูแลรักษา
รองเท้าฟุตบอลของตน

๔. แสดงน้ำใจนักกีฬาที่ดีในการเล่น และกิจกรรมต่างๆ ของลูกเสือ
สำรอง

๕. รู้จักความสำคัญของการอาบน้ำภายหลังการเล่นกีฬา ถ้าสามารถทำได้
หรืออย่างน้อยที่สุด รู้จักเปลี่ยนเสื้อผ้าที่สวมใส่ในการเล่นกีฬากับรู้จักรักษาความ
สำคัญของการรักษาเท้าให้สะอาด

หมายเหตุ สำหรับการทดสอบข้อ ๒ ต้องมีใบรับรองจากผู้กำกับลูกเสือสำรอง หรือครู และสำหรับการ
ทดสอบข้อ ๔ ต้องมีใบรับรองจากผู้กำกับลูกเสือสำรอง

๑๘. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

ปฏิบัติตามโครงการเหล่านี้ในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม และมีใ
กระทำโดยตนเองตามลำพัง กลุ่มนี้จะเป็นกองหรือหมู่ลูกเสือของตนก็ได้

๑. ช่วยกลุ่มปฏิบัติงานต่อไปนี้ ๒ โครงการ เช่น

(ก) ทำความสะอาด คู สระ หรือห้วย

(ข) ทำ จัดตั้ง และดูแลรักษาที่เลี้ยงนก ที่ให้อาหารนก และที่ให้

นกนอน

(ค) ทำแปลงเพาะปลูก และดูแลรักษา สวนผักกับจัดทำปุ๋ยหมัก

(ง) การสำรวจธรรมชาติ

(จ) แผนการรณรงค์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(ฉ) ปลูกต้นไม้พุทธรักษา หรือไม้ดอกแปลงหนึ่ง และจดสถิติผู้ที่ไปชม

โครงการอื่นอาจจัดทำได้โดยทำความตกลงกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง

๒. เดินทางไปสำรวจในชนบทกับกลุ่ม และ

(ก) หาตัวอย่าง ๒-๓ อย่าง ที่แสดงว่าคนได้ทำลายธรรมชาติและตัวอย่างอื่นที่แสดงว่าคนได้ปรับปรุงธรรมชาติให้ดีขึ้น

(ข) รู้จักระเบียบของท้องถิ่น และเหตุผลต่างๆที่ก่อให้เกิดระเบียบกับแสดงว่าตนได้ปฏิบัติตามระเบียบนั้นอย่างดีที่สุด

๓. ปฏิบัติเรื่องต่อไปนี้

(ก) ค้นหาสาเหตุเกี่ยวกับสัตว์ นก พืช ปลา ฯลฯ ภายในประเทศ ซึ่งตกอยู่ในอันตรายที่จะสูญพันธุ์ หาวิธีแก้ไขเพื่อช่วยชีวิตสิ่งนั้นๆและถ้าสามารถทำได้ให้ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้ด้วย

(ข) ค้นหาสาเหตุว่าสัตว์และพืชอะไรในโลก ซึ่งตกอยู่ในอันตรายที่จะสูญพันธุ์ กับให้ศึกษาด้วยว่า ได้มีการแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

(ค) ชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ

๑. โดยทำป้ายแสดงหรือโฆษณา

๒. โดยการพูดกับเด็กและผู้ใหญ่ในโอกาสอันควร

๔. ค้นหาพร้อมกับกลุ่มเกี่ยวกับวิถีของธรรมชาติในเรื่องต่อไปนี้ ๑ เรื่อง เช่น

(ก) สังเกตว่าต้นไม้ ฝึเสื้อ กบ หรือสิ่งที่มีชีวิตอย่างอื่นเจริญเติบโตขึ้นได้อย่างไร ทำรายงานข้อสังเกตโดยใช้แผนภูมิสมุดบันทึก ภาพถ่าย หรือภาพเขียน

(ข) ไปเยือนสวนสัตว์ และทำสมุดบันทึกเกี่ยวกับนิสัยในการกินอาหารของสัตว์ หรือนกชนิดใดชนิดหนึ่ง

(ค) ทำการทดลองอย่างหนึ่งซึ่งแสดงถึงผลร้ายต่างๆของสิ่งเป็นพิษในน้ำหรือในอากาศ กับทำแผนภูมิแสดงผลการค้นคว้าด้วย

(ง) สังเกต และบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ณ ชายทะเลแห่งหนึ่ง

โครงการอื่นอาจจัดทำได้โดยทำความตกลงกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง

๕. ปรับปรุงบริเวณสิ่งแวดล้อมของตนให้ดีขึ้น โดย

(ก) ปลูกต้นไม้หรือไม้พุ่ม

(ข) ปลูกหญ้าในบริเวณที่ไม่มีพืชปกคลุม หรือ

(ค) ปลูกพืชในกระถางภายในอาคาร

หมายเหตุ เมื่อลูกเสือสำรองได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน ตามโครงการใกล้เคียง เช่น ทำความสะอาดคูหรือสระ ผู้กำกับต้องจัดให้มีการควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัยของลูกเสือสำรอง ในการปฏิบัติงานตามโครงการนั้นๆ

หมวด ๔

เครื่องหมายลูกเสือสามัญ

ลักษณะ เป็นรูปลูกเสือกระโดดข้ามห่วงสี่ทองสามห่วง บนพื้นสีเขียว

ผู้กำกับลูกเสือสำรองเป็นผู้รับผิดชอบในการให้เครื่องหมายนี้ และควรหาทางส่งเสริมให้ลูกเสือสำรองทุกคนปฏิบัติงาน เพื่อให้เข้าเกณฑ์ที่จะรับเครื่องหมายนี้

๑. มีอายุอย่างน้อย ๑๐ ปี ๖ เดือน และสอบได้ดาวดวงที่ ๓ แล้ว

๒. ทำความคุ้นเคยกับผู้กำกับลูกเสือสามัญ และผู้ที่กำลังเป็นลูกเสือสามัญก่อนที่ตนเองจะเข้าเป็นลูกเสือสามัญ

๓. เข้าร่วมในกิจกรรมกลางแจ้งของกองลูกเสือสามัญ อย่างน้อยหนึ่งครั้ง

๔. มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ และพัฒนาการของกิจการลูกเสือโลก

๕. รู้จักคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญ